

[Indenrigs- og boligministeren.]

ændringer i bestemmelserne om huslejetilskud til aldersrentemodtagere, har man i overensstemmelse med de forslag, der fornylig er fremsat af et af boligministeriet nedsat udvalg vedrørende invaliderenteboliger, foreslået gennemført en række ændringer i de bestemmelser, der gælder for invaliderentemodtageres og kronisk syges adgang til huslejenedsættelse og deres fortrinsret til visse særligt indrettede boliger.

Sjette afsnit omhandler reglerne om bolig-anvisning og sammenlægning af lejligheder. Disse bestemmelser, der tilsigter at sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af bolig-massen, svarer i det store og hele til de nu-gældende regler.

Der er dog foreslået indført en adgang for kommunerne til at påbegynde en stykkevis afvikling af boliganvisningen, idet der vil kunne træffes beslutning om, at bestemte kategorier af lejligheder, f. eks. lejligheder i tofamilieshuse, fritages for anmeldelsespligt.

For at fremme bevægeligheden på arbejdsmarkedet og give mulighed for en udjævning af bolig manglen er det endvidere foreslået, at man ophæver den adgang, som boliganvisningsudvalgene hidtil har haft til at stille krav om en vis tids forudgående bopæl i kommunen som betingelse for godkendelse af en lejer til en ledig lejlighed. Boliganvisningsudvalgene er herefter pligtige at godkende en af en udlejer foreslået lejlighedssøgende, såfremt denne opfylder de af udvalget sædvanligt stillede krav med hensyn til husstandens størrelse og sammensætning, til en lejlighed af den pågældende størrelse.

Om de økonomiske virkninger for staten af lovforslaget skal jeg henvise til de bemærkninger, som finansministeren fremkommer med til sit lovforslag om en udligningsafgift til staten af faste ejendomme, men jeg ønsker dog at understrege, at merudgiften for statskassen ved nedbringelse af nybyggeriets husleje til 1950-niveauet og den ekstra støtte til rentemodtagerne netop kommer til at svare til provenuet af den foreslåede udligningsafgift. Der bliver således ikke tale om, at denne afgift kommer til at tjene formål, der er vor boligpolitiske målsætning uvedkommende.

Regeringen finder, at dette lovforslag indebærer mulighed for en konstruktiv løsning af et af efterkrigstidens største og vanskeligste spørgsmål, og at det gør ret og skel til alle sider. Det er derfor regeringens håb, at det må kunne danne grundlag for en saglig drøftelse i det høje ting.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets velvillige behandling.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Kampmann): Jeg skal hermed tillade mig for det høje folketing at fremsætte regeringens forslag til lov om en udligningsafgift til staten af faste ejendomme.

Det er regeringens opfattelse, at de lejeforhøjelser, der foreslås givet adgang til i det af indenrigs- og boligministeren for det høje ting fremsatte lovforslag om boligforholdene, og som bl. a. har til formål at skabe mulighed for en udjævning af forskellen i lejeniveauerne, må beskattes hos ejerne.

Disse ville ellers opnå en uberettiget værdistigning på ejendommene, idet de forhøjelser, der gives adgang til, overstiger den siden huslejestoppets gennemførelse indtrådte stigning i ejendommenes driftsudgifter. En foretagen undersøgelse har vist, at der siden 1939 er indtrådt en stigning i de samlede driftsudgifter for udlejningsejendomme fra før krigen, svarende til 20—25 pct. af lejen i 1939. Undersøgelsen viser det gennemsnitlige behov for en lejeforhøjelse til dækning af de stigende driftsudgifter, men dels dækker dette gennemsnitlige behov over store forskelligheder for de enkelte kategorier af udlejningsejendomme, dels kan det ikke udelukkes, at der på dette som på andre områder vil kunne opnås forskellige besparelser ved rationalisering o. lign. Regeringen er derfor af den opfattelse, at kun ca. halvdelen af det beløb, hvormed lejen er eller bliver forhøjet udover de 5 å 6 pct., der blev givet adgang til i 1951, bør tilfalde udlejerne til dækning af de stigende driftsudgifter, medens den anden halvdel inddrages gennem en afgift.

Efter lovforslaget pålignes afgiften på grundlag af ejendommenes vurderingssum til ejendomsskyld ved 10. almindelige vurdering pr. 1. oktober 1950.

[Finansministeren.]

Afgiftspligten omfatter principielt enhver ejendom, der ved 10. almindelige vurdering er vurderet selvstændigt, og som er bebygget, under forudsætning af, at bygningerne er opført før 1. januar 1949 og ikke er nedrevet inden lovens ikrafttræden. Små boligejendomme — herunder enfamilieshuse — og flertallet af landbrugsejendomme bør dog ikke pålignes afgift. Dette er søgt opnået ved lovforslagets bestemmelser om, at der ved afgiftsberegningen skal gives et fradrag i vurderingssummen til ejendomsskyld på 20 000 kr., i København, Frederiksberg og i visse omegnskommuner på 30 000 kr., samt et fradrag på 20 kr. pr. m² vurderet areal, dog højst den ansatte grundværdi.

Endvidere er skove, plantager og frugtplantager holdt udenfor afgiftspligten, ligesom der er givet bestemmelser om, at ejendomme, der på grund af deres særlige anvendelse ikke indgår i det almindelige ejendomsmarked, kan fritages for afgift. Dette gælder for ejendomme, der i henhold til lovgivningen om beskatning til staten af faste ejendomme er fritaget for ejendomsskatter til staten.

I overensstemmelse med reglerne i forslaget til lov om boligforholdene, hvorefter lejeforhøjelsen gennemføres successivt, således at den maksimale lejeforhøjelse først kan opnås i 1960, vil der indtil da kun blive opkrævet en forholdsmæssig del af ud-ligningsafgiften svarende til halvdelen af den til enhver tid hjemlede lejeforhøjelse.

Som det fremgår af den oversigt, der indeholdes i bemærkningerne til lovforslaget, vil afgiften, når den i 1960 opkræves fuldtud, indbringe godt 100 mill. kr., og det samlede provenu for tiden til og med 1963, hvor lejen påtænkes helt frigivet, vil kunne anslås til ca. 620 mill. kr. modsvarende en merudgift til nedbringelse af lejeniveauet på 540 mill. kr. Det overskydende beløb, ca. 80 mill. kr., er tænkt anvendt dels til øvrige mindre merudgifter som følge af lovforslaget om boligforholdene, dels til dækning af udgifterne ved det af socialministeren for det høje ting fremsatte forslag til lov om godtgørelse for husleje-forhøjelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl. Efter lovforslaget skal afgiften fra og med 1966 nedskrives med 10 pct. hvert

femte år. Det må dog være en forudsætning for, at der sker en afvikling af afgiften, at lejeniveauet efter den påtænkte frigivelse i 1963 har stabiliseret sig. Såfremt forholdene på dette tidspunkt skulle nødvendiggøre en ny tilpasning af lejeniveauet i opadgående retning, må det formentlig til den tid overvejes, om det ikke ville være naturligt at foretage en tilsvarende regulering af afgiften.

Jeg skal herefter anbefale lovforslaget til det høje folketinges velvillige behandling.

Socialministeren (Strøm): Det forslag til lov om godtgørelse for husleje-forhøjelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl., som jeg herved har den ære at fremsætte for det høje folketing, står i forbindelse med det forslag til lov om boligforholdene, som er fremsat af indenrigs- og boligministeren, og som bl. a. åbner adgang til efter visse nærmere regler at foretage en gradvis forhøjelse af huslejen for beboelseslejligheder, der var eller havde været udlejet den 1. september 1939, eller som første gang er udlejet i perioden 1. september 1939—31. december 1945 eller i perioden 1. januar 1946—31. december 1948.

Da regeringen anser det for ønskeligt at fritage rentemodtagere og personer, der oppebærer hjælp som kronisk syge, for de nævnte husleje-forhøjelser, går det af mig fremsatte forslag ud på, at der til personer, der oppebærer alders- eller invaliderente eller underholdshjælp som kronisk syge i henhold til forsorgslovens §§ 247—48, og som er lejere af eller lever i ægteskab med en lejer af en lejlighed, for hvilken huslejen kan forhøjes i medfør af § 161 i lov om boligforholdene, ydes en godtgørelse svarende til de efter den 1. januar 1956 i medfør af sidstnævnte paragraf foretagne husleje-forhøjelser. Godtgørelsen kan ikke overstige et i forslaget fastsat maksimum, der svarer til den maksimale forhøjelse af lejen for en lejlighed, for hvilken huslejen pr. 31. december 1955 udgør 1 200 kr. årligt.

Godtgørelsen udgør — med den begrænsning, som den fornævnte maksimumsbestemmelse måtte give — den fulde husleje-forhøjelse for den af lejeren beboede lejlighed, og ved flytning til en anden lejlighed, der er omfattet af bestemmelsen i § 161,